

CHEMISCH WEEKBLAD.

ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE CHEMISCHE VEREENIGING.

No. 46.

13 November 1915.

12^e Jrg.

INHOUD: Mededeelingen van het Algemeen Bestuur der Nederlandsche Chemische Vereeniging. — Tarief voor chemischen arbeid. — Dr. CH. M. VAN DEVENTER, Catalogus der bibliotheek bijeengebracht door de Hist. Comm.. — Dr. F. VAN DER FEEN, Het bereiden van $1/10$ -normaal oplossingen (laboratoriummededeeling). — Dr. J. J. POLAK, Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam: Vergadering van 25 September 1915. — Boekaan- kondigingen. — Personalía, vacatures, industriële mededeelingen, enz. — Vraag en aanbod. — Nederlandsche Bibliografie 1915. — Ontvangen boeken, brochures, enz. — Ingekomen verhandeling. — Correspondentie.

Mededeelingen van het Algemeen Bestuur der Nederlandsche Chemische Vereeniging.

Candidaat-Lid (per 1 Jan. '16):

CHR. VAN LOON, cand. scheik. ing., Markt 9, Delft,
voorgedragen door Prof. Dr. J. BÖESEKEN en Dr. W. D. COHEN.

Adresveranderingen:

W. MOOY, apoth., scheik. a/d. Bandoengsche Kininefabriek, Bandoeng.
G. H. VAN SENDEN, scheik.-ing., c. o. The Shell Co. of California, San
Francisco (U. S. A.).

Dr. P. A. MEERBURG, *Secretaris*,
Drift 14, Utrecht.

Tarief voor chemischen arbeid.

Door eene Commissie uit de Nederlandsche Chemische Vereeniging is in 1907 een tarief opgemaakt voor chemischen arbeid, waarin de honoraria worden aangegeven zoowel voor landbouw-chemische onderzoekingen, physiologisch-chemische onderzoekingen, technisch-chemische onderzoekingen als het onderzoek van voedings- en genotmiddelen.

In de laatste algemeene vergadering der Nederlandsche Chemische Vereeniging is besloten dit tarief te herzien en aan te vullen en is eene commissie benoemd, bestaande uit de Heeren BAUCKE, HISSINK, HOFMAN, RUTTEN, SMIT, STEENSMa en VOERMAN, om hierover van advies te dienen. Deze Commissie verzoekt nu mededeeling van de opmerkingen, waartoe dit tarief aanleiding heeft gegeven en verneemt ook gaarne, welke wijzigingen of aanvullingen noodig worden geacht.

Ook zal de Commissie het zeer op prijs stellen exemplaren van bestaande tarieven te ontvangen, opdat deze zooveel mogelijk dienst kunnen doen bij het vaststellen van het gewijzigd tarief. Zij verzoekt daarom hoofden van laboratoria, welke dergelijke tarieven bezitten, zoo mogelijk, een 7-tal exemplaren voor de leden der commissie aan den secretaris toe te zenden. Ook andere opmerkingen en mededeelingen worden gaarne vóór 1 December aan het adres van den secretaris, Schenkweg 4, 's Gravenhage, tegemoet gezien.

Namens de Commissie voornoemd,
H. BAUCKE, voorzitter.
J. J. HOFMAN, secretaris.

CATALOGUS DER BIBLIOTHEEK

bijeengebracht door de Historische Commissie
en geplaatst in het Van 't Hoff-Laboratorium te Utrecht.

Bijgewerkt tot 1 September 1915.

A.

- Algemeen Handboek** voor Kunstenaars, Chemisten, Fabrikanten en
Handwerkslieden. Dordrecht, 1802.
De nieuwe Amsterdamsche Apotheek. Amsterdam, 1795.
De Leeuwarder Apotheek. 7e druk. Amsterdam, 1745.
De nieuwe Nederduitsche Apotheek. Leiden, 1753.
Avogadro (Amadeo), Opere Scelte. Torino, 1911.

B.

- Batimellus (Andreas),** Auctuarium. Napels, 1723. (In één deel met
MIJNSICHT, Thesaurus).
Battus (C.), Secreet Boeck enz. Amsterdam, 1650.
Baumhauer (E. von), De ortu lapidum meteoric. etc. Dissert. Utrecht,
1844.
———, Beknopt Leerboek der Onbewerktuigde Scheikunde. Naar
REGNAULT-STRECKER. Utrecht-Amsterdam, 1864.
———, De meteorijzermassa van de Kaap de Goede Hoop.
Amsterdam, 1868.
———, Verh. o. d. dichtheid, uitzetting, kookpunt en spanning
v. d. damp van alkohol en v. mengsels v. alkohol en water.
Amsterdam, 1861.
Beets (M. N.), Volks-Scheikunde. Uitgeg. door de M^d. t. N. v. h. Algem.
Amsterdam, 1815.
Bemmelen (J. M. van), Hist. krit. beschouwing van MULDER'S
Scheik. der bouwbare aarde: Verhand. Kon. Akad. v. Wet. te
Amsterdam, 1901.
Berzelius (J. J.), Scheikunde vertaald door TISCHAUER, EICKMA en
v. D. VLIET, onder medewerking van G. J. MULDER, 6 dln. Rotter-
dam, 1834—1841.
Beuningen van Helsdingen (R. van), Handleiding bij de beoefening
v. h. Chem. Pharm. Gedeelte der Pharmacopoea Neerlandica.
Amsterdam, 1864, 1^e Afl.

- Blancardus (Steph.)**, Neue Manier ... zu Balsamiren. Hannover-Wolfenbüttel, 1690.
- Blancart (Steph.)**, Scheidekunst oder Chimia. Hannover-Wolfenbüttel, 1689.
- Blankaart (Steph.)**, Collectanea Medico-Physica oft Hollands Jaar-Register. Amsterdam, 1680.
- Blankenbijn (D)**, Handleiding Artsenijbereidkundige Scheikunde. 2 dln. Dordrecht, 1827-'28.
- Boerhaave (H.)**, Sermo academicus de chimia suos errores expurgenti. Lugd-Batav, 1718.
- , New Method of Chemistry. Transl. by SHAW and CHAMBERS. London, 1727.
- , Elementa Chemiae, 2 dln. Leiden, 1732.
- , Elementa Chemiae, 2 dln. Parijs, 1733.
- , Elementa Chemiae, 2 dln. Venetië, 1737.
- , Institutiones et Experimenta Chemiae, 2 dln. Parijs, 1724.
- , Institutiones etc. 2 dln. in 1 Vol. Venetië, 1726.
- Bondt**, Zie Natuurk. en Scheik. Verhandelingen.
- Bosch (J. G. J. van den)**, Over Meekrap enz. Middelburg, 1850.
- Boon Mesch (H. G. v. der)**, Zie TROMSDORFF.
- Breuker (T.)**, Zie HAGEN-BREUKER.
- Burgerman (Een eenvoudig)**, Vleesch of Visch? Brief aan G. J. MULDER. 's Gravenhage, 1854.
- Bijl (P. A. v. d.)**, Zie GEIGER.

C.

- Campagne (P. J.)**, Handboek voor drogisten en apothekers-leerlingen. Tiel, 1823.
- Chemisch-Pharmaceutisch Archief**. Eerste Jaarg. 1840, onder red. v. DE VRIJ, EICKMA, v. D. VLIET; Tweede Jaarg. 1841, onder red. v. EICKMA, v. D. VLIET.
- Le Clercq (P.)**, Groeyende Weegkunde. Naar het Engelsch van STEVEN HALES. Amsterdam, 1734.
- Collectanea Chymica Leydensia**, Maëtsiana, Margraviana, le Mortiana, collecta, digesta, edita à CHRIST. MORLEY-MUYKENS. Leiden, 1693.
- Cop (M. J.)**, Aanteekeningen o. d. Pharm. Neerlandica tot handleiding bij haar gebruik. 5 aflev. Deventer, 1853.
- Cordus (Valerius)**, Zie de Leydsman ende Onderwijzer enz.

D.

Deiman (J. R.), Zie Natuur- en Scheik. Verhandeligen.

Donnadieu (C. F.), Zie FRESENIUS.

Dossie (R.), Zie les Secrets et les Fraudes etc.

Drebbel (Cornelis), Van de Elementen, Quinta Essentia en Primum Mobile. Amsterdam, zonder jaartal. Tweede titel: Kort Begrip der hoofdstoflijke natuurkunde enz.

Driessen (Petrus), Scheik. Verhandeligen o. d. Magnesia Alba enz. enz. Amsterdam, 1786.

_____, Natuurk. en Scheik. Waarnemingen. Eerste stuk. Leiden, 1791.

Duflos (A.), Handleiding tot de kennis der geneesmiddelen en giften, bewerkt door P. J. HAAXMAN. Sohoonhoven, 1841.

E.

Elzevier (Kornelis), Apothekers Woordenboek, 2 dln. Amsterdam, 1755.

Entrup Bavink (Th. G.), Zie SCHRADER (H.).

F.

Fresenius (C. R.), Qualit. Chem. Analyse, vertaald door C. F. DONNADIEU. Delft, 1857.

G.

Geiger (Ph.), Handboek der Artsenijbereidkunde, vertaald door P. A. v. D. BIJLL, 2 dln. Leiden, 1840.

Geheym der wijnen ontdekt. Zonder naam. 's Gravenhage, 1738.

Geuns (W. J. van), Proeve eener Geschiedenis v. d. Aequivalentgetallen der organ. scheik. Grondst. Dissertatie. Utrecht, 1853.

Girardin (J.), Scheikunde voor den beschaafden stand en het fabriekswezen, vertaald door J. PEETERS. 3^e druk, 2 dln. Gouda, 1862.

Glauber (J. R.), Prosperitas Germaniae, 6 stukken in 1 deel. Amsterdam, 1656—1661.

_____, Furni novi philosophici sive Descriptio artis destillatoriae novae. Amsterdam, 1651.

_____, Operis Mineralis Partes Tres. Amsterdam, 1659.

Gorup Besanez (E.-F. v.), Leerboek der Org. Scheikundē, vertaald door PAUL A. HUET. Utrecht-Amsterdam, 1861.

Guyton Morveau, Verh. over de Middelen om de lucht te zuiveren. Leiden. 1802. Zie A. v. STIPRIAAN LUISCUS.

H.

Haaff (G. G. ten), Over den zouten aanslag der Turfkolen. ongev. 1780.

Haaxman (P. J.), Zie DUFLOS (A.).

Hales (Steven), Zie LE CLERCQ (P.).

Hagen-Breuker, Onderwijs in de Grondbeginselen der Apotheek.
Amsterdam, 1781.

Halmaal (J. van), Ontleding over d'Amsterdamsche Apotheek. 2^e druk.
Amsterdam, 1739.

Hasselt (A. W. M. v.), Vergiftleer. Utrecht, 1851.

Heid (A. de), 't Nieuw Licht des Apothekers. Amsterdam, 1683.

Henry (D. W.), Chemie voor beginnende liefhebbers, vertaald door
A. YPEY. Amsterdam, 1806.

Hoghelande (Th. de), De Alchimiae Difficultatibus. Colonia Agrip-
pinae, 1594.

Hollandus (Joh. Is.), Sammlung unterschiedener bewährter chymi-
scher Schriften. Wien, 1746.

Horn van den Bos (H. P. M. van der), Het aandeel der holl. scheik. . . .
systeem v. LAVOISIER. Bekroonde prijsvraag. Amsterdam, 1895.

———, De Nederlandsche Scheikundigen van het laatst der
vorige eeuw. 1881.

———, Matériaux pour l'histoire de la Chimie dans les Pays Bas.
A. PAETS VAN TROOSTWIJK. Haarlem, 1904.

———, Bibliographie des Chim. Hollandais dans la période de
Lavoisier. Haarlem, 1899.

———, Supplém. d. l. Bibliogr. Haarlem, 1901.

Hornius (Georgius), Historia naturalis et civilis, Leiden, 1670.

Huet (Paul A.), Zie v. GORUP-BESANEZ.

I.

Ingen-Houss (Johann), Vermischte Schriften. Vert. door MOLITOR.
2 dln. Weenen, 1784.

———, Nouv. Experiences et Observations. Paris, 1783.

J.

Jongh (L. J. de), Antwoord op de beide stukken van Prof. G. J.
MULDER, getiteld „Scheikundig onderzochte Levertraan”. 's Graven-
hage, 1848.

K.

Kasteleyn (P. J.), Chemische Oefeningen, 3 dln. Amsterdam 1785 - '88.
Twee exemplaren.

Kasteleyn (P. J.), Chem. en Phys. Oefeningen, 3 dln. Leiden, 1793—'97.
Twee exemplaren. Het derde deel is bewerkt door N. BONDt en
J. R. DEYMAN.

————, Beschouwende en Werkende Chemie, 3 dln. Amsterdam,
1786—'94.

————, De Sterkwatertooker, de Zoutzuur, de Vitrioolzuurbe-
reider. Dordt, 1788. Twee exemplaren.

————, De Indigobereider, Blauwverver, bewerkt naar DYONVAL.
Dordrecht, 1788.

————, De Leerlooijer, Leertouwer, Wit- en Zeemlooier enz. De
Kaarsenmaker. Dordrecht, 1789.

————, De Zijdeverver, bewerkt naar WAGNER. Dordrecht, 1791.

————, De Waschbleeker en Waschkaarsenmaker. Naar DUHAMEL-
DUMONCEAU. Dordrecht, 1792. N.B. Laatstgenoemde vijf deelen
zijn stukken eener technische Encyclopaedie, genoemd Volledige
Beschrijving enz.

L.

Lauwerenburgh (A.), Zie Natuur- en Scheik. Verhand.

Lemery (N.), Het Philosophische Laboratorium of der Chymisten
Stookhuys. Naar het Fransch. 1^e druk. Amsterdam, 1683.

————, Idem. 3^e druk. 1704.

————, Woordenboek of algemeene verhandeling der enkele
droogerijen. Vertaald uit het Fransch door C. VAN PUTTEN en
JAC. DE WITT. Rotterdam, 1743.

Den Leydsman ende Onderwijzer der Medicijnen, door P. T.,
naar V. CORDUS. Rotterdam, 1656.

Looff (Ph. Joh.), Donum Chymicum of Verhandeling over de nuttig-
heid der Scheikunde. Groningen, 1773.

Loos (D. de), Historisch-Kritische Beschouwing der Glycosiden. Dis-
sertatie. Leiden, 1858.

M.

M. (D.), Pyrotechnia of Kunstige Vuurwerken enz. Rotterdam, 1672.

Marum (M. van), De gedephlogistiseerde en gephlogistiseerde Luchten.
Haarlem, 1781.

————, Verhandeling over het Elektriseeren. Groningen, 1776.

Meekrapteelt (Ordonnantie over, van 24 Dec. 1804).

Meylink (B.), Handleiding v. Apothekersleerlingen. Haarlem, 1832.

Meylink (B.), Scheik. Artsenijmeng- en Natuurkundige Bibliotheek. Amsterdam-Deventer. Deel I—XIV, 1826—1832, volledig. Van deel XVI—XVIII, enkele afleveringen.

Morley-Muykens, Zie Collectanea Chymica enz.

Mort (Jac. le), Compendium Chymicum. Leiden, 1682.

—————, Chymia Medico Physica, vertaald door J. ROMAN. Amsterdam, 1696.

Mulder (Claas), Zie VOSMAER (JACOB).

Mulder (E.), Hist. Krit. Overzicht aequivalentgewichten v. 13 enkelv. lichamen. Dissertatie. Utrecht, 1853.

—————, De Methode bij Scheik. Onderwijs te volgen, opgespoord uit de geschiedenis. Rede. Utrecht, 1868.

Mulder (G. J.), Responsio ad quaestionem ab ordine medico. 1824(?).

—————, Responsio ad quaestionem ab ordine matheseos et phil. nat. Utrecht, 1825.

—————, Scheikundige Werktuigkunde, 2 dln. Rotterdam, 1834.

—————, Redevoering over P. O. C. VORSELMAN-DE HEER. 7 Januari, 1842. Utrecht.

—————, Over de waarde der natuurkundige wetenschap voor de geneeskunde. Rotterdam, 1842.

—————, Scheikundige Onderz. gedaan in het Lab. d. Utr. Hoogeschool, 3 dln. Rotterdam, 1842—'46.

—————, De Elementen. Rotterdam, 1844.

—————, Het Streven der Stof naar Harmonie. Rotterdam, 1844.

—————, De stoffelijke Wereld, een middel tot hoogere ontwikkeling. Rotterdam, 1845.

—————, Onze Leermeester J. F. L. SCHRÖDER. Een woord tot zijn medeleerlingen. Rotterdam, 1845.

—————, Geregte. Onderzoekingen, gedaan in het Lab. der Utr. Hoogeschool, 1° stuk. Rotterdam, 1845.

—————, MULDER'S Reply to LIEBIG. London, 1846.

—————, Proeve eener algemeene physiologische Scheikunde. Rotterdam, 1843—1850.

—————, Versuch einer allgem. physiologischen Chemie etc. Braunschweig, 1844—? Afl. I—XIV (los).

—————, De voeding van den neger in Suriname. Rotterdam, 1847.

—————, De voeding in Nederland in verband met den volksgeest. Rotterdam, 1847.

—————, Berzelius herdacht. Rotterdam, 1848.

- Mulder (G. J.)**, Verval v. Nederland; Bezuiniging en Onderwijs. Rotterdam, 1848.
- , Wetenschap en Volksgeluk. Rotterdam, 1849.
- , De Weg der Wetenschap. Rotterdam, 1849.
- , Open brief aan Mr. J. R. THORBECKE. Rotterdam, 1851.
- , De voeding der Nederlanders. Rotterdam, 1854.
- , Redevoeringen uitgesproken 24 en 28 Maart 1854, bij gelegenheid der overdracht v. h. Rectoraat v. d. Hoogeschool te Utrecht. Utrecht, 1854.
- , De wijn, scheikundig beschouwd. Rotterdam, 1855.
- , De essayeer-methode v. h. zilver. Rotterdam, 1854. Twee exemplaren.
- , Scheikunde der bouwbare Aarde, 4 dln. Rotterdam, 1860.
- , Scheik. Verhandelingen en Onderzoekingen. Rotterdam, 1857–1861. Hiervan zijn voorhanden: 1e deel, 2e stuk en 3e stuk; 2e deel, 1e stuk, 2e stuk en 3e stuk; 3e deel, 2e stuk en 3e stuk.
- , De la Bière. Paris, 1861.
- , De stedelijke Gasfabriek te Utrecht. Utrecht, 1863.
- , Studium Generale. Rotterdam, 1865.
- , De scheik. middelen der Nederl. regeering tegen verspreiding der cholera. Rotterdam, 1866.
- , Natuur- en Scheikundig Archief. Jaarg. I, II (1833–'34), uitgeg. te Rotterdam; jaarg. III (1835), uitgeg. te Leiden; jaarg. IV–VI. Zie MULDER en WENCKEBACH.
- , **Boon Mesch (A. H. v. d.)** en **Rijk (J. C.)**. Over de oorzaken der zelfontbranding van stoffen op schepen geladen. Amsterdam, 1854.
- , **Hall (H. C. v.)** en **Vrolik (W.)**, Bijdragen tot de Natuurk. Wetenschappen, 7 dln. Amsterdam, 1826–1832.
- en **Roelants (J. M. A.)**, Bijdrage tot de geschiedenis der thans in ons vaderland heerschende ziekte. Rotterdam, 1826.
- , **Miquel (F. A. W.)** en **Wenckebach (W.)**, Bulletin der Sciences physiques et naturelles en Neerlande. Leyde, 1838.
- en **Wenckebach (W.)**, Natuurkundig archief, IV–VI.
- Mulder (L.)**, Hist. Krit. Overzicht..... aequivalentgewichten v. 24 metalen. Dissertatie, Utrecht, 1853.
- , Zie PELOUZE en FRÉMY.
- Mijnsicht (Hadr.)**, Thesaurus et Armentarium etc. Amsterdam, 1723.

N.

Naber (H. A.), Cornelis Jacobus Drebbel. Overdruk uit Oud-Holland, 1904.

Natuur- en Scheik. Verhandelingen van Deiman, Paets v. Troostwijk e. a. Amsterdam, 1799—1800.

Nieuwland (P.), Zie Natuur- en Scheik. Verhandelingen.

O.

Oudemans (A. C. Jr.), De Pondere Chemico Manganii. Dissertatie, Leiden, 1853.

—————, Historisch Overz. v. d. bepaling der aequivalentgewichten v. 22 metalen. Leiden, 1853. 2 exemplaren.

—————, Das specifische Gewicht der Essigsäure und ihre Gewichte mit Wasser. Bonn, 1866.

P.

Paets v. Troostwijk (A.), Zie Natuur- en Scheik. Verhandelingen.

Parenti (P. A.), De dosibus medicamentorum. Leiden, 1761.

Peeters (J.), Zie GIRARDIN.

Pelouze en Frémy, Handboek der Scheikunde. Bewerkt door Louis MULDER. Utrecht, 1851.

Pharmacia Galenica et Chymica etc. Zonder naam. Antwerpen, 1667.

Piper (Hieronymus), Corolarius, behoorende bij MIJNSICHT, Thesaurus.

Plagge (M. W.), De Pharmacopaea Belgica theoretisch en praktisch verklaard. 2 dln. Rotterdam, 1828—'29.

Putten (C. van), Zie LEMERY (N.).

R.

Rauwenhoff (N. W. P.), Onderzoek groene plantendeelen zuurstof koolzuur zonnelicht. Amsterdam, 1853.

Reinwardt (C. G. C. R.), Oratie. Amsterdam, 1810.

Reisig (J. H.), De Suikerraffinadeur enz. 11^e stuk der Volledige Beschrijving enz. Dordrecht, 1793.

Renesse (J. J. van), Open Brief a. d. Directie te Delft's Hage, 1873.

Riemsdijk (A. D. van), De scheik. samenst. d. Nederl. standpenningen en de vervluchting van zilver. Utrecht, 1868.

Roman (J.), Zie MORT (JAC. LE).

Royen (S. J. van), Specimen inaugurale continens quaedam de chemica constitutione terrarum nonnullarum Provinciae Drenthe. Dissertatie. Groningen, 1850.

Rose (H.), Rede ter naged. v. Berzelius. Vertaald door J. P. C. v. TRICHT. Arnhem, 1852.

S.

Schaap (J. Hzn.), Eenige bedenkingen over de wet op het zout, naar aanl. v. h. geschrift v. d. hoogl. G: J. MULDER. Amsterdam, 1851.

Schrader (Herm.), Leerboek der Ververij, bewerkt door ENTRUP BAVINK (TH. G.). 1° deel, Wolververij. Groningen, 1840.

Les Secrets et les Fraudes de la chymie et de la pharmacie modernes dévoilés. Traduit de l'Anglois. la Haye, 1759. N.B. Schrijver en vertaler niet genoemd. De eerste is echter hoogstwaarschijnlijk R. DOSSIE, die in 1758 uitgaf een werk: the Laboratory laid open. Zie KOPP, Gesch. der Chemie, III. 244.

Stipriaan Luiscius (A. van), Zie GUYTON MORVEAU.

Stratingh (S.), Scheik. Handboek voor Essayeurs, Goud- en Zilver-smeden. Utrecht, zonder jaartal.

———, Scheik. Verh. o. eenige verb. v. d. Phosphorus. Groningen, 1809.

Sylvius (Jacob), Methodus Medicamenta Componendi. Lugdunum (Lyon?), 1557.

T.

Theatrum Sympatheticum, met werken van K. DIGBY, N. PAPINIUS en A. KIRCHERUS. Amsterdam, 1681.

Theatrum Chymicum, Verzamelwerk. Amsterdam, 1693.

Tjaden Modderman (R. S.), De leer der Osmose. Dissertatie, Leiden, 1857.

———, Over de oplosbaarheid v. zuringzure kalk in urine. Overdruk, 1864.

Tollius (Jacobus), Fortuita etc. Amsterdam, 1687.

Toverboek (Nieuw Natuurlijk). Zonder naam en jaartal.

Trommsdorff (J. B.), Leerboek der artsenijsmengkundige proefondervindelijke Scheikunde. Vertaald door H. C. VAN D. BOON MESCH. 2 dln. 3 stukken. Amsterdam, 1827-'28.

V.

Verwer (de Volmaakte). Zonder naam. Leyden, 1733.

Verwer, den Volmaekten. Zonder naam. 2^e druk, 2 dln. Maastricht, 1795. Het tweede deel heet: den volm. Zijdeverwer.

Voegen van Engelen (J.), Genees-, Natuur- en Huishoudkundig Kabinet.
3 dln. Leiden, 1779—'82.

Volledige Beschrijving aller Konsten, Ambachten, enz. Zie KASTELEYN
en REISIG.

Volks-Scheikunde, Zie BEETS (M. N.).

Vosmaer (Jacob) en **Mulder (Claas)**, Apothekers. Woordenboek. Deel
I (A. D.), Zutphen, 1822; Deel II, 1° ged. (E. G.), Zutphen, 1828;
Deel III, 1° ged. (K.), Zutphen, 1837. Na deel I voortgezet door
CLAAS MULDER.

Vreeswijk (Goossen van), Het Cabinet der Mineralen. Amsterdam, 1670.
———, De Goude Leeuw ofte den Asijn der Wijsen, Amster-
dam, 1676.

———, Het Licht der Mane ofte de Glans der Sonne. Rotter-
dam, 1678.

———, Silvere Rivier ofte Koningsfonteyn. 's Gravenhage, 1684.

Vrolik (G.), Zie Natuur- en Scheik. Verhandelingen.

W.

Werkhoven (P. van), Nieuwe Chem. en Phys. Oefeningen. 1° dl.
Utrecht, 1798.

Westra (J. J.), De Antimonio. Dissertatie, Groningen, 1792.

Weyerman (J. Campo), Den Maagdenburgschen Alchimist ontmaskerd.
Utrecht, 1783.

Witt (Is. de), Zie LEMERY (N.).

Wenckebach (W.), Zie MULDER (G. J.) en WENCKEBACH (W.).

Y.

Ypey (A.), Zie HENRY (D. W.)

LABORATORIUMMEDEDEELING.

Het bereiden van $\frac{1}{10}$ -normaal oplossingen. $\frac{1}{10}$ -normaal zuur.
Wil men van oxaalzuur uitgaan, dan dient dit eerst uit zoutzuur
omgekristalliseerd te worden en daarna herhaalde malen uit water.
De chloorreactie blijft onaangenaam lang; hierbij valt op te merken,
dat door toevoeging van zilvernitraat aan eene verzadigde oplossing
van oxaalzuur een neerslag ontstaat, zelfs wanneer van te voren
eenige droppels salpeterzuur zijn toegevoegd. Dit neerslag lost op in

ammonia. Wordt de hoeveelheid salpeterzuur vergroot, dan verdwijnt het neerslag eveneens, alsook bij verwarming.

$\frac{1}{10}$ -normaal zilvernitraat. Het zuivere zilvernitraat uit den handel voldeed niet, ook niet, nadat het gesmolten was. Ik stelde de oplossing tegen zuiver chloornatrium, zooals FRESERIUS aangeeft. Dit zout maakte ik, door eene gefiltreerde oplossing van natriumcarbonaat aan te zuren met zoutzuur, en gedeeltelijk uit te dampen. Het gevormde chloornatrium werd nog eens omgekristalliseerd, zoodanig dat kleine kristallen ontstonden, en zacht gegloeid. Het bleek mij, dat een chloornatriumoplossing, die ruim een jaar geleden bereid was uit een dergelijk verkregen zout, dezelfde uitkomsten gaf. Dit pleit voor de betrouwbaarheid van het aldus gemaakte chloornatrium.

(In den Codex Alimentarius, No. 3, 2e druk, bl. XI, 8e regel v. b. moet voor 283.3 gelezen worden 282.1. Neemt men voor het atoomgewicht van chloor 35.46, dan wordt dit getal 282.0).

$\frac{1}{10}$ -normaal zoutzuur. Dit wordt, na neutralisatie met calciumcarbonaat, gesteld met behulp van de zilvernitraat-oplossing; daarna kan met dit zoutzuur loog getitreerd worden.

Vaststellen van de sterkte van zuuroplossingen door natriumcarbonaat. Er wordt opgegeven, om door verhitting van gewasschen natriumhydrocarbonaat zuiver natriumcarbonaat te bereiden. Alles hangt hierbij af van de zuiverheid van dit gewasschen hydrocarbonaat, waaruit event. voorkomende metaalverbindingen niet verwijderd kunnen zijn.

Het monster, door mij gebruikt, was blijkbaar niet zuiver genoeg, zag grijs; en gaf uiteenlopende uitkomsten.

Gevolgtrekking: Zuren, basen en zilvernitraat kunnen met behulp van chloornatrium gesteld worden. Op de aangegeven wijze is dit scheikundig zuiver te verkrijgen; de oplossing is betrouwbaar en onveranderlijk.

Oosterbeek, November 1915.

F. VAN DER FEEN.

Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam.
Vergadering van 25 September 1915.

F. M. JAEGER en JUL. KAHN. „Onderzoekingen over de temperatuur-coëfficiënten der vrije moleculaire oppervlakte-energie van vloeistoffen;“

tusschen -80° C. en 1650° C." XIII. *De oppervlakte-energie van plaatsings-isomere benzolderivaten.*

Van een 36-tal o-m-p-monosubstitutieproducten en isomere disubstitutieproducten van benzol werd bij een reeks van temperaturen de oppervlakte-energie bepaald. De waarde van deze groothed is voor verschillende isomeren *niet* gelijk, al zijn de verschillen niet groot. Een verband tusschen de waarden voor o, m en p substitutieproduct werd niet gevonden.

De grootste onderlinge afwijkingen werden gevonden bij de genitreeerde phenolen, wat waarschijnlijk veroorzaakt wordt door een, voor de verschillende isomeren verschillend, gehalte aan moleculen met pseudozuur-structuur. Bij de gehalogeneerde benzolen en nitrobenzolen neemt de waarde der oppervlaktespanning toe met het atoomgewicht van het halogeen.

F. M. JAEGER en JUL. KAHN. *Idem.* XIV. *Metingen aan eene reeks van aromatische en heterocyclische verbindingen.*

Uit metingen aan aromatische verbindingen blijkt nog eens, dat vervanging van H in de benzolkern door sterk negatieve groepen de waarde van de oppervlaktespanning doet stijgen.

F. A. H. SCHREINEMAKERS. „*In-, mono- en divariante evenwichten.*” II.

Voor een ternair stelsel wordt het verband afgeleid, dat bestaat tusschen de ligging der vijf fasen, in een quintupelpunt optredende, en de onderlinge ligging der 5 monovariante pT-krommen, die van het quintupelpunt uitgaan.

A. W. K. DE JONG. „*Over inwerking van zonlicht op de kaneelzuren.*”

Het α -kaneelzuur is bij gewone en hogere temperatuur stabiel, het β -zuur (te bereiden door een alcoholische oplossing van het α -zuur in veel water uit te storten) is metastabiel en gaat bij verhitten weer in het α -zuur over. Van het α -zuur schijnen geen zouten te bestaan, wel van het β -zuur. Dit pleit voor de opvatting, dat het α -zuur bestaat uit dubbelmoleculen met een lactide-structuur.

G. VAN ROMBURGH. „*Over nitroderivaten van alkylbenzidinen.*”

Het tetranitrotetramethylbenzidine, dat ontstaat als bijproduct bij de nitratie van dimethylaniline, werd geïdentificeerd met een synthetisch verkregen 3.3'.5.5' tetranitrotetramethylbenzidine. Door inwerking

op tetranitrobiphenolaether van verschillende alifatische aminen kunnen verschillende tetranitro-alkylbenziden synthetisch bereid worden; hieruit worden door reductie aminoverbindingen verkregen, die zich weer laten diazoteeren en met andere verbindingen tot kleurstoffen koppelen.

Boekaankondigingen.

Aids to the Analysis and Assay of Ores, Metals, Fuels, etc. by J. JAMES MORGAN, F. I. C., F. C. S. Second edition. London, BAILLIÈRE, TINDALL and Cox, 1915; VIII en 138 pp., 7 fig., ingenaaid 2 sh. 6 d., gebonden 3 sh.

Dit boekje, van handig zakformaat, dat in 1902 zijn eersten druk heeft beleefd, is ingericht als een receptenboek. In ruim 200 korte, duidelijke paragrafen is aangegeven, hoe men voor de kwantitatieve bepaling van de verschillende bestanddeelen van een 12-tal der meest voorkomende ertsen, zoowel langs den natten als langs den drogen weg te werk moet gaan. Het zijn zuiver analytische voorschriften; formules en beredeneeringen moet men er niet bij zoeken.

Na de ertsen komen een 13-tal metalen, steenkool, cokes, vloeibare en gasvormige brandstoffen, kalksteen, vuurvaste materialen, slakken, legeringen, water, ammoniakwater, benzol, kreosoot en zwavelzuur aan de beurt, de laatste vijf wel wat heel kort en onvolledig. Het eerste gedeelte van het boekje is verreweg het beste.

Een tabel van omreken-factoren en een register voltooien het werkje, dat ongetwijfeld in technische laboratoria goede diensten kan bewijzen.

A. S. R.

Dr. ing. FELIX SINGER, Ueber den Einflusz von Tonerde auf die Schmelzbarkeit von Gläsern. Verlag Keramische Rundschau, Berlin, 1915, 16 pp.

Dit werkje bedoelt experimenteële bewijzen aan te voeren voor de juistheid van de stelling, dat een weinig aluminiumoxyd een gunstigen invloed uitoefent op de smeltbaarheid van glasgemengen. Waarom de auteur die stelling na de bekende onderzoekingen van FRINK, APPERT e. a. nog onbewezen achtte, is niet duidelijk. Iets nieuws is dan ook in het geheele geschrift niet te vinden. De aangegeven proeven zijn voor den theoreticus van geen belang door het gebrek aan opgegeven details, voor den practicus waardeloos, daar ze gedaan zijn bij temperaturen ver beneden die, welke in glasovens voorkomen.

Meer er van te zeggen, is geheel overbodig.

C. J. v. N.

Chemistry of Familiar Things, by S. S. SADTLER, S. B., Philadelphia and London, J. B. LIPPINCOTT Cy., 1915, 320 pp., 7/6.

Populaire boeken schrijven is niet gemakkelijk, maar evenmin gemakkelijk is het ze van het standpunt van degenen, voor wie zij bestemd zijn, te beoordeelen. De werken van DUNCAN bijvoorbeeld zijn lang niet overal even begrijpelijk, en toch vallen zij zeer in den smaak.

Het onderhavige boek behandelt de volgende onderwerpen: 1. Chemische begrippen. 2. Geschiedkundig overzicht. 3. Het periodieke stelsel. 4. Chemie en voortbrenging van licht. 5. Warmte, verbranding en isolatie. 6. Lucht, oxydatie en ventilatie. 7. Water. 8. Alkaliën en zouten. 9. Metalen. 10. Goud en zilver. 11. Chemie der ontwikkeling van de aarde. 12. De bodem en zijn onderhoud. 13. Bestanddeelen van ons voedsel. 14. Voedingsmiddelen. 15. Veevoeder. 16. Gisting. 17. Scheikunde van ons lichaam. 18. Zeepen, oplosmiddelen en verf. 19. Papier en vezelstoffen. 20. Leder en rubber. 21. Silicaten en glas. 22. Eenige definities.

Het is dus eenigszins in den trant van LASSAR-COHN'S „Chemie des täglichen Lebens", en blijkens de voorrede geschreven voor beschaafde menschen, maar wier studie of lectuur tot dusverre een andere richting had genomen. Met het zoöeven gemaakte voorbehoud lijkt het evenwel geschikter voor hen, die onderwijs hebben genoten, zooals bij ons op de H.B.S. en wat meer in de chemie van het practische leven willen doordringen.

Voor al de hoofdstukken over voeding zijn goed geslaagd, doch ook op andere plaatsen vindt men nuttige of aardige opmerkingen. Zoo vermeldt Schr., dat zijn vader drie perioden onderscheidt in de economische geschiedenis van zijn land: Exploratie, exploitatie en conservatie, welke laatste echter nauwelijks begonnen zou zijn. Ook, dat zijn driejarig zoontje hem vroeg waar glas van gemaakt werd en, toen hij zeide van zand, verder vroeg wat het zand deed „tick together". Menig veel ouder jongmensch kon daar een voorbeeld aan nemen. Tevens ten bewijze, dat het boek eenvoudig, men zou haast zeggen huiselijk, is geschreven.

W. S.

The Rare Earths. Their Occurrence, Chemistry and Technology, by S. I. LEVY. London, EDWARD ARNOLD, 1915, price 10 s. 6 d. net (XIV & 345 bldz. met register).

Sinds AUER'S ontdekkingen heeft zich de fabrikage van gloeikousjes tot een grootindustrie ontwikkeld en het groote technische belang, dat de zeldzame aarden hierdoor verkregen, is ook aan het wetenschappelijk onderzoek van deze groepen ten goede gekomen. Bovenstaand werk wil een overzicht geven over dit heele gebied en behandelt behalve de groepen der zeldzame aarden in engeren zin (cerium- en yttriumgroep) ook de verwante elementen thorium en zirconium, bovendien het titanium wegens zijn voorkomen in de mineralen der zeldzame aarden en zijn technisch belang.

Na een inleidend woord van Sir WILLIAM CROOKES wordt in het eerste gedeelte (109 bldz.) het voorkomen der zeldzame aarden in de natuur be-

handeld. Na een alphabetische lijst, waarin die mineralen, welke de bedoelde elementen bevatten, zijn beschreven, worden in eenige hoofdstukken de verschillende mineralogische groepen behandeld. Een apart hoofdstuk is gewijd aan het monazietzand en een ander aan de radioactiviteit dezer mineralen.

In het tweede gedeelte (155 bldz.), dat de chemie dezer stoffen behandelt, worden telkens eerst de groepen in 't algemeen besproken en daarna de verschillende elementen afzonderlijk behandeld. De chemicus, die (als referent) op dit gebied geen specialist is, zal hier zijn kennis van deze merkwaardige elementen in hooge mate kunnen verrijken. De plaats der elementen in het periodiek systeem, en wat daarmee samenhangt, wordt uitvoerig besproken. De chemische eigenschappen van deze stoffen, zijn op overzichtelijke wijze behandeld en aan de analysemethoden welke op dit gebied zoo bij uitstek lastig zijn, is bijzondere aandacht gewijd. Voor uitvoerige recepten wordt naar de litteratuur verwezen; toch zal voor de praktisch belangrijke verbindingen de eenigszins ervaren analyticus aan de gegeven beschrijving der methoden vaak voldoende houvast hebben.

Het laatste deel van het werk (77 bldz.) is gewijd aan de technologie van de zeldzame aarden en begint met een overzicht van de gloeikousjes-industrie.

Dit gedeelte heeft referent met bijzondere belangstelling gelezen en hij stemt volkomen in met de woorden van Sir WILLIAM CROOKES in het voorbericht: „the chemical aspect of the incandescent lighting industry is admirably treated”. Na een historische schets van de ontwikkeling dezer industrie volgt de chemische behandeling van het monazietzand, waarbij ook de analyse van dit materiaal besproken wordt. Hierop wordt de fabrikage van gloeikousjes van ramen en katoen beschreven, en in een apart hoofdstuk de fabrikage van kunstzijde en van kunstzijden kousjes; de eigenaardige moeilijkheden welke zich voordeden bij het impregneeren van deze kousen worden in 't licht gesteld. De schrijver is er bijzonder goed in geslaagd niettegenstaande de noodzakelijke beknoptheid het essentieele naar voren te brengen.

Voor cerium en ceriumzouten, welke in groote hoeveelheden bij de verwerking van het monazietzand als bijproduct afvallen (de gasgloeilicht-industrie kan slechts 1% ceriumnitraat tegen 99% thoriumnitraat gebruiken), heeft de techniek nog geen voldoende toepassingen gevonden. De voornaamste zijn het gebruik van cerium en zijn verwandten in pyrofore metaallegeeringen en van ceriumzouten als oxydatie-katalysatoren in enkele gevallen.

Het zirkoniumoxyde belooft van belang te worden als een materiaal, dat tegen zeer hooge temperaturen bestand is.

Tenslotte worden nog kort de Nernst-lampen besproken en in een apart hoofdstuk de technologie van het titanium, waarvan het gebruik van titanium in de metallurgie (staalfabrikage) wel het voornaamste is.

Het werk maakt een uitmuntenden indruk. Het uitgebreide en heterogene

materiaal is verwerkt, niet louter gecompileerd, en de stijl is helder en onderhoudend. Hierdoor onderscheidt deze monografie zich gunstig van vele Duitsche werken van dien aard, ook door de goede uiterlijke verzorging.

J. P. W.

Practical Organic and Bio-Chemistry by R. H. A. PLIMMER. London, LONGMANS, GREEN and Co., 39 Paternoster Row, 1915, 635 pp., 12 sh. 6 d.

„Practical Organic and Bio-chemistry” is een op heldere wijze geschreven leerboek, dat, zoowel door den vorm, als door den inhoud, uitmunt en waarop ik dan ook gaarne de aandacht vestig.

Feitelijk is het een leerboek der organische scheikunde, dat ontstaan is door omwerking van des schrijvers werk „Practical Physiological Chemistry”. De stof wordt zoo behandeld, dat steeds ten nauwste verband gezocht wordt met de voor het leven van plant en dier belangrijke organische lichamen en het werk is dus belangrijk afwijkende van het gangbare type van organisch-chemisch leerboek.

PLIMMER zegt in zijn voorrede: „As the basis of the book is Organic Chemistry this term is used in its title, and since the subject is also treated from the botanical side, the term Bio-Chemistry is substituted for Physiological Chemistry, a term too often restricted to the aspect of the animal side of the subject”.

Het boek lijkt mij voor hen, die zich met bio-chemische vragen bezig houden, maar nog meer voor hen, die er zich in de toekomst mede zullen bezig houden, een werk om te bezitten; en mij dunkt, dat het een uitmuntend leerboek der organische scheikunde is vooral voor a. s. medici en biologen.

Ook de practische zijde der wetenschap wordt nimmer uit het oog verloren en talrijke opmerkingen en vele hoofdstukken zijn daarvan het bewijs. Bij het aandachtig lezen in het lijvig boek, zijn mij enkele leemten opgevallen en wel zijn bijv. de hoofdstukken, handelende over glucosieden en looistoffen, bepaald onvolledig. Noch bij de leer der fermenten, noch bij die der glucosieden, noch bij de bespreking der emulsine worden de belangrijke onderzoekingen van BOURQUELOT en zijn leerlingen genoemd!

Daarentegen is het hoofdstuk over de alcaloïden, natuurlijk verre van volledig, zeer overzichtelijk geschreven.

Vermeld mag nog worden, dat een groot aantal microchemische methoden vermeld en beschreven staan; o. a. komt een afzonderlijk gedeelte voor over „Micro-methods for the analysis of the nitrogenous constituents of urine”.

Hier en daar zou men een definitie anders, of een reactie meer opgenomen willen zien; zoo bijv. bij de omschrijving van het begrip koolhydraten, of bij de reactie op glucuronzuur, waar de fraaie reactie van TOLLENS wordt gemist.

Waarom het chemisme der salicylaldehydreactie op aceton niet verklaard wordt, of waarom de schrijver niet waarschuwt voor het gebruik der kadoylproef als specifiek voor azijnzuur, of waarom het toestel van LOHNSTEIN en niet dat van WAGNER beschreven en afgebeeld wordt, of waarom de

telkamer van THOMA-ZEISS, wel, de veel handigere van BÜRKEr niet vermeld is en nog meerdere vragen deden zich bij mij op, maar de ruimte in ons Weekblad laat niet toe daarop uitvoerig in te gaan.

Trouwens wat doet dit alles er ook toe, daar het boek van PLIMMER een best boek is.

W. C. DE G.

Leerboek der organische chemie door Dr. A. F. HOLLEMAN, LL. D., hoogleeraar te Amsterdam. Zesde, geheel herziene druk. Te Groningen bij J. B. Wolters' U. M., 1915, 667 blz., geb. f 8.—

Het algemeen bekende boek van Prof. HOLLEMAN behoeft geen aanbeveling meer. Wel dient hier, dunkt ons, vastgelegd te worden, dat in Nederland in 19 jaren reeds 6 drukken noodig waren, en dat van de Duitsche bewerking onlangs de 12de uitgave is verschenen.

Het vergelijken van den zesden druk met den voorgaanden wordt door den schrijver gemakkelijk gemaakt, want hij noemt in de voorrede de volgende meer belangrijke wijzigingen:

1°. De nomenclatuur werd meer systematisch behandeld. 2°. Omtrent de optische isomerie, veroorzaakt door andere dan C-atomen, werd, in verband met WERNERS onderzoekingen, wat meer medegedeeld. 3°. De proeven van WIELAND over oxydatie van aldehyden enz. werden opgenomen. 4°. Van de toepassingen der refractie werden eenige verdere voorbeelden gegeven. 5°. Het harden der olieën werd besproken. 6°. De inwerking van oxaalzuur op glycerine werd volgens het onderzoek van DONNAN gewijzigd. 7°. Een nieuw hoofdstuk werd ingevoegd over de verzeeping der esters van meerwaardige alcoholen en van meerbasische zuren. 8°. Idem over de synthese der monosen. 9°. BEYERINCK's onderzoek over de bestanddeelen van zetmeel werd opgenomen. 10°. Het hoofdstuk over WALDENS inversie werd geheel nieuw geschreven. 11°. Idem over de technische bereiding der zouten van blauwzuur. 12°. Idem over den inwendigen bouw van het benzolmolecule. 13°. Een nieuw hoofdstuk werd ingevoegd over de aanwending van het ultraviolet absorptiespectrum ter bepaling der structuur. 14°. Het hoofdstuk over de phtalylderivaten werd geheel omgewerkt. 15°. Idem over de anthrachinonderivaten. 16°. De onderzoekingen van WILLSTÄTTER over chlorophyll werden in het kort medegedeeld. 17°. Het hoofdstuk over alkaloiden werd geheel omgewerkt en hierin PICTETS classificatie aangenomen."

Ook dezen druk zij het succes van de vorige edities toegewenscht.

W. P. J.

Personalia, vacatures, industriële mededeelingen, enz.

Te Zeist is overleden de Heer C. GULDENSTEEDEN EGELING, Ap., buitengewoon lid van den Centralen Gezondheidsraad en lid van de Pharmacopee-Commissie.

Tot mededirecteur der N.V. Dr. H. Nanning's Chemische Fabriek te 's Gravenhage is benoemd de Heer K. ROEMER, apotheker te Heerenveen.

Bij Kon. besl. van 1 Nov. is, met ingang van 1 November 1915 tot 30 September 1916, benoemd tot assistent bij den dienst der Rijkslandbouwproefstations de Heer A. KNETEMANN, scheikundig ingenieur te Haarlem.

De Heer W. Mooy, Ap., 2e assistent aan het Laboratorium voor toegepaste scheikunde der Universiteit van Amsterdam, is benoemd tot scheikundige aan de Bandoengsche Kininefabriek.

„Handelsberichten” geeft in de voortzetting van de fabriekslijst de adressen der inrichtingen voor houtbereiding tegen bederf.

Te Deventer is te vervullen de betrekking van Directeur van den gemeentelijken Keuringsdienst van eet- en drinkwaren en andere waren.

Sollicitanten worden uitgenoodigd hunne op zegel gestelde sollicitatie met stukken in te zenden aan den Burgemeester van Deventer, vóór den 15 November a. s.

Vermoedelijk zal de dienst zich ook gaan uitstrekken over omliggende gemeenten, waaronder Apeldoorn, in verband waarmede, behoudens nadere goedkeuring, de jaarwedde op f3000.— zal worden gebracht, met 3 tweejaarl. verhoogingen van f 200.—.

Persoonlijke kennismaking alleen na uitnoodiging daartoe.

Burgemeester en Wethouders van Groningen roepen sollicitanten op naar de opengevallen betrekking van assistent-scheikundige. De jaarwedde bedraagt f 1500.—. Kennis van bacteriologie zal tot aanbeveling strekken.

Sollicitanten worden uitgenoodigd zich, onder overlegging van stukken, schriftelijk te wenden tot den Directeur, Roodeweeshuisstraat 17 te Groningen, vóór 1 December a. s.

De derde aflevering van jaargang IX der Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan bevat een uitvoerig verslag over een belangwekkende voordracht, door Dr. E. C. J. MOHR (agrogeoloog van het Departement van Landbouw) gehouden over het deel van het bodemcongres, dat in 1916 zal plaats vinden. Ook de discussie naar aanleiding van de voordracht is opgenomen. Tevens treft men in deze aflevering een handleiding voor de medewerking aan de grondopname aan.

No. 2 der Mededeelingen van den adviseur der A. V. R. O. S. (Dr. J. G. C. VRIENS te Medan) bevat o. a. een mededeeling over rubber in afgevallen heveabladschors, waaruit blijkt, dat de geringe opbrengst de kosten van de dure extractie niet loont.

- Delftsch Natuurwetenschappelijk Gezelschap. In de vergadering van 5 Nov. j.l. sprak de Heer Dott. J. VAN GIFFEN over „De ruimteformules van benzol”. De voordracht, die door vele teekeningen en modellen werd toegelicht, leent zich zonder deze niet tot een korte weergave.

De eerstvolgende lezing zal op 26 Nov. a.s. worden gehouden door den Heer N. H. SIEWERTSZ VAN REESEMA, scheik. ing., over „De calomel-electrode”.

Leidsche Chemische Kring. Vergadering op Dinsdag 16 November 1915 des avonds om 8 uur in het Organisch Chemisch Laboratorium Vreewijk. Spreker: Dr. A. B. DROOGLEVER FORTUYN: Over chemische histologie.

Verboden is de uitvoer van aluminium en aluminiumlegeringen, chloorkalk en natriumzouten (Stbl. No. 454); verboden is de uitvoer van zeep (Stbl. No. 461); gewijzigd is het uitvoerverbod van tin (Stbl. No. 456); tijdelijk opgeheven is het uitvoerverbod van antimoon regulus.

In „Nederlandsch Fabrikaat" (I, No. 4) vraagt de Heer A. G. J. TEMPELMANS-PLAT te Zeist adressen van fabrikanten van chemische praeparaten, vulingsmaterialen en andere hulpmiddelen ten dienste van de tandheelkunde. Tot nu toe wordt het meerendeel van deze uit het buitenland betrokken. Hij is overtuigd, dat zij evengoed hier te lande kunnen worden vervaardigd.

Het bestuur van het Technologisch Gezelschap te Delft is thans als volgt samengesteld: J. H. W. ROST VAN TONNINGEN, president; H. W. MAUSER Jr., secretaris (Spoorsingel 68); E. BUNSCHOTEN, penningmeester; Mej. A. BRONS, 2e secretaresse en 2e penningmeesteresse; W. L. UTERMARK, afgevaardigde naar de C. C., vice-president.

Van de Deutsche bewerking van Prof. HOLLEMAN's Leerboek der organische chemie is de twaalfde uitgaaf verschenen.

Vraag en aanbod (Gratis).

Te koop gevraagd ¹⁾:

alcohol (absolute) †
aluminiumacetaat †
aluminiumsulfaat (Ned. fabr.) †
ammoniakoplossing †
ammoniumcarbonaat †
bariumperoxyde †
benzoylchloride †
bismuth †
bloedmeel (Ned. fabr.) †
carbide †
carbolzuur †
carborundum (fijn) †
chininesulfaat †
colophonium (helgeel) †
dennennaaldolie (Siberische) †
dimethylaniline
gambir †
grafiet †
houtasch †
houtazijn †
houtolie †
houtolie (Chineesche) †
kaliumchloraat †
kaliumchromaat †
kaliumpersulfaat †
kaneelzuur †
kienolie †
koperoxyde (zwart) †
koperoxydule (rood) †
koper- en tinsulfofenylaat (gemengd in vloeistof) †
lithiumchloride †
loodnitraat †

magnesiumspaanders †
maïsolie †
metol †
moeraserts †
montaanwas (geraff., witte) †
natriumchromaat †
naphtaline (Ned. fabr.) †
natriumphosphaat †
o-toluidine
paraffine (vlokken) †
pepermuntolie (Ned. fabr.) †
platina, zie adv.
phosphorbrons †
phosphor (Ned. fabr.) †
pyriet †
quebracho-extract †
schellak (gebleekte) †
sesquisulfiet †
soda †
storax †
sumak-extract †
terpentijnolie †
terpentijnsubstituut †
tetrachloorkoolstof †
tinasch †
tinzout †
traan †
ultramarijnblauw †
wolvet †
wijnsteen (gezuiverd, Ned. fabr.) †
wijnsteen (62-63 % O) †
xylol (ruwe Ned. fabr.) †
zwavel (bloem van) †

¹⁾ Bij aanbieding moet worden vermeld, of de stof al of niet van Nederlandschen oorsprong is.

Te koop aangeboden:

aardappelmeel †
 aluminiumsulfaat †
 amylicalcohol (Ned. fabr.) †
 aniline †
 antimoon tech.
 bariumsulfaat (Ned. fabr.)
 bestrijdingsmiddelen voor planten-
 ziekten, zie adv.
 boterzuur †
 bruinsteen †
 cacaoboter †
 chemicaliën en grondstoffen voor
 de chemische industrie, zie adv.
 chemicaliën voor analytische, me-
 dische en technische doeleinden,
 zie adv.
 chemische en pharmaceutische
 producten, zie adv.
 chloorcalcium †
 cocosolie †
 eigeel †
 eikenschors †
 eiwit (Soko) †
 eiwit (kippen- en eenden-) †
 glauberzout †
 houtmeel †
 indicatoren, zie adv.
 jodium (resubl.) †
 kaliumbichromaat †
 kamfer †
 kleurstoffen, zie adv.

looderts †
 mierenzuur †
 mirbanolie †
 mirbanoliesurrogaat †
 moffellakken (Ned. fabr.) †
 natriumbenzoaat †
 natriumbicarbonaat †
 natriumbisulfiet †
 natriumnitrat †
 normaaloplossingen, zie adv.
 oplossingen voor bacteriologisch
 onderzoek, zie adv.
 paraffine-was (zuivere) †
 pepermuntolie †
 platina, zie adv.
 potasch †
 quebracho †
 reagentia (zuivere), zie adv.
 ricinusolie †
 salpeterzuur, zie adv.
 schelpkalk, zie adv.
 soda (98%) †
 tannine †
 vanilline †
 voedingsbodems voor bacteriologie,
 zie adv.
 zinkerts †
 zoutzuur, zie adv.
 zwavel (brokken) †
 zwavelzuur, zie adv.

De met † gemerkte stoffen aan te bieden aan of aan te vragen bij het Bureau voor Handelsinlichtingen, Oudebrugsteeg 16, Amsterdam (Dir. O. KAMERLINGH ONNES).

~~Zie~~ Zie verder het register der producten onzer chemische fabrieken in Chem. Jaarb. 1915-16 en ook de advertenties in deze aflevering en de vorige.

Nederlandsche Bibliografie 1915¹⁾.

- J. M. KOLTHOFF, Enkele opmerkingen over den „watercodex”. Pharm. Weekbl. 52, 1529.
 M. W. SCHELTEMA Bz., Over de bepaling van het ammoniak der aminozuren en het eiwit in de urine met behulp van formaldehyd. Pharm. Weekbl. 52, 1549.
 G. B. VAN KAMPEN, Het gehalte aan onoplosbare koolhydraten van voeder-
 middelen als maatstaf voor de beoordeeling der kwaliteit. Versl. v.
 landbouwk. onderz. d. Rijkslandb. proefstat. XVIII (1915).
 K. GORTER, Het vraagstuk van de uniformiteit van plantage-rubber. Meded.
 v. d. ver. Rubberproefstation West-Java, No. 2.
 F. H. VAN DER LAAN, Das osmotische Gleichgewicht zwischen Blut, Milch
 und Galle. Biochem. Zeitschr. 71, 289.
 H. J. F. DE VRIES, Onderzoekingen omtrent de bepaling van het zetneel-
 gehalte van aardappelen. Versl. v. landbouwk. onderz. d. Rijkslandb.
 proefstat. No. 18 (1915).

1) Behalve Chem. Weekbl. en Versl. Kon. Akad. van Wetensch. Zie ook Chem. Weekbl. 12, 307, 415, 491, 585, 623, 660, 711, 754, 875, 952.
 Toezending van overdrukjes of titels van verhandelingen, boeken en brochures voor deze rubriek wordt vriendelijk verzocht.

- L. VAN Itallie en J. A. VAN TOORENBURG, Vorming der alkaloïden in papaver somniferum L. var. nigrum en het uit die plant verkregen opium. Pharm. Weekbl. 52, 1601.
- A. F. HOLLEMAN, Sur le remplacement de substituants dans le noyau benzénique. I. Rec. trav. chim. 35, 1.
- A. P. N. FRANCHIMONT et H. J. BACKER, Etude spectrographique sur la cause de la coloration des dérivés acylés de la picrylméthylamide avec les alcalis. Ibid. 35, 66.
- P. ED. VERKADE, La vitesse d'hydratation des anhydrides de quelques acides de la série grasse. Ibid. 35, 78.
- S. C. J. OLIVIER, Recherches dynamiques sur la réaction de Friedel et Crafts. II. Ibid. 35, 108.
- J. TH. BORNWATER, Une nouvelle synthèse de l'amido-oxalylbiuret et quelques dérivés de l'acide oxalique. Ibid. 35, 123.

Ontvangen boeken, brochures, enz.

Catalogus van de boekenveiling in van Stockum's antiquariaat, 15 Prinsengracht, 's-Gravenhage (17-25 November 1915).

Ingekomen verhandeling.

F. LIEBERT, Schijnbare omslag van indicatoren.

Correspondentie.

J. te D. Voor het onderzoek van gas (bestemd voor verlichtings- en verhittingsdoeleinden) kunt U o. a. raadplegen: Standard Methods of Gas Testing (Circular of the Bureau of Standards No. 48), Department of Commerce, Washington (U. S. A.), 1914, 180 pp.

D. H. te W. Het scheikundig onderzoek van steenkoolenteer wordt behandeld in handboeken over technische analyse van Post, LUNGE-BERL, enz.; zie verder: LÜNGE-KÖHLER, Steinkohlenteer und Ammoniak (Bd. I), HOLDE, Untersuchung der Kohlenwasserstofföle und Fette.

W. te A. In welke bibliotheken SABATIER's „La catalyse en chimie organique” o. a. aanwezig is, vindt U in de Aanvullingslijst der Boekenlijst (Chem. Weekbl. 1915, 862).

Op blz. 83 van Chem. Jaarb. 1915-16, 3e kolom bovenaan, staat: $d = \frac{100}{n}$, lees $d = \frac{100}{100-n}$.

De aandacht van belanghebbenden zij gevestigd op de vacatures, genoemd in de advertenties, voorkomend in deze aflevering.

Ter bespreking zijn ontvangen:

D. DE LOOS (en G. M. RUTTEN), Handleiding bij de praktische oefeningen in de scheikunde ten gebruike op hogere burgerscholen; Leiden, 1916, 64 pp.

C. KIPPENBERGER, Werden und Vergehen auf der Erde im Rahmen chemischer Umwandlungen; Bonn, 1915, 192 pp.

J. E. VAN DEN AREND, Leerboek der scheikunde, II; Groningen, 1915, 108 pp. Collected Papers from the Research Laboratory Parke Davis & Co., Detroit, Mich.; I (1913), 287 pp.; II (1914), 314 pp.

F. W. ATACK, The Chemists' Year Book 1915 (two volumes); London, 1915, 914 pp.

Leden der Nederl. Chem. Ver., die deze boeken eerstdaags wenschen te bespreken, gelieven zich spoedig te wenden tot den Redacteur. De boeken worden het eigendom van de besprekers.